

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten (L5)
103 33 Stockholm

Stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och andra samhällsnyttiga funktioner (SOU 2018:2)

Dnr Ju2018/00485/L5

Inledning

Hovrätten lämnar sina synpunkter på Blåljusutredningens delbetänkande utifrån de intressen som domstolen har att beakta. Synpunkterna som hovrätten har att framföra berör endast delbetänkandets överväganden och förslag gällande ändringar i brottsbalken. Remissvaret följer dispositionen i delbetänkandet.

Nya brott benämnda blåljussabotage och grovt blåljussabotage

Hovrätten instämmer i utredningens bedömning att det finns behov av kompletterande straffrättslig reglering och tillstyrker förslaget om att införa brotten blåljussabotage och grovt blåljussabotage men med följande synpunkter.

Enligt den föreslagna bestämmelsen krävs att gärningen är ägnad att *allvarligt* hindra eller försena genomförandet av ett uppdrag. I delbetänkandet motiveras detta med att gärningar som typiskt sett endast obetydligt kan påverka genomförandet av ett uppdrag, till exempel därför att faran lätt kan undanröjas genom en tillsägelse eller genom att kringgå ett hinder, inte bör omfattas av straffansvar enligt den föreslagna bestämmelsen (se s. 131). Med den föreslagna lydelsen är det tänkbart att bestämmelsen kommer att omfatta en snävare krets av gärningar än vad som avsetts. Enligt hovrätten bör därför övervägas om ordet *allvarligt* ska tas bort ur straffbestämmelsen.

Tanken med de nya brotten tycks vara att en sabotagegärning ska kunna begås endast av en utomstående person, detta i bemärkelsen att gärningsmannen inte är det egentliga föremålet för ingripandet (se bl.a. s. 133). En sådan avgränsning återspeglas emellertid inte i bestämmelsen som den nu är utformad. Hovrätten anser att det kan vara motiverat att, främst utifrån tydlighetsskäl, välja en annan formulering.

Hovrätten har alltså ett par synpunkter på konstruktionen av den föreslagna bestämmelsen. Första stycket i bestämmelsen skulle med beaktande av dessa i stället kunna ges följande lydelse.

Den som angriper eller annars stör polis, räddningstjänst eller ambulanssjukvård genom att [...] döms, om gärningen är ägnad att hindra eller försena genomförandet av ett uppdrag som inte riktar sig mot gärningsmannen, för blåljussabotage till fängelse i högst fyra år.

Hovrätten vill även framhålla att det är tveksamt huruvida det är motiverat att låta straffskalan för grovt blåljussabotage gå ända upp till livstids fängelse. Det finns således skäl att överväga en annan straffskala för detta brott.

En förändrad straffskala för grovt våld eller hot mot tjänsteman

Hovrätten tillstyrker den föreslagna ändringen av straffskalan.

En ny straffskärpningsgrund i 29 kap. 2 § brottsbalken

Hovrätten avstyrker förslaget om att införa en ny straffskärpningsgrund för situationer där den tilltalade med våld eller hot om våld angripit någon i eller med anledning av dennes yrkesutövning.

Liksom utredningen ser hovrätten att det finns behov av ett förändrat och i viss mån förstärkt straffrättsligt skydd för vissa samhällsnyttiga funktioner. Detta gäller inte minst reglering till skydd för personal inom sjukvård, hemtjänst och socialtjänst samt för politiker. Den föreslagna bestämmelsen syftar dock till att täcka in klart mer än så, eftersom den omfattar i princip samtliga yrkesutövare. Enligt hovrättens uppfattning är förslaget inte helt välmotiverat. Det kan bl.a. ifrågasät-

tas om en så omfattande straffskärpningsregel som den föreslagna har tillräcklig täckning i delbetänkandets kartläggning. Därtill bör påpekas att det framstår som oklart vilket genomslag den föreslagna straffskärpningsgrunden skulle få i praktiken, om den genomfördes. Sammantaget avstyrker hovrätten att förslaget i föreliggande skick genomförs. Hovrätten förordar att en djupare analys görs av hur de ovan utpekade yrkesgrupperna med samhällsnyttiga funktioner bäst erhåller avsett straffrättsligt skydd.

Ralf G Larsson

Alexander Rosic Sevelin

Detta ärende har handlagts av hovrättspresidenten Ralf G Larsson, hovrättsrådet Åsa Toll och tf. hovrättsassessorn Alexander Rosic Sevelin, föredragande.